

โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

**Extension of Integrated Learning Model for Agricultural accordance with
the Philosophy of Sufficiency Economy by School Young Farmers
in Lower Northeastern Region 1**

ชีวรัตน์ ชำของ¹, เบนจมาศ อยู่ประเสริฐ²,
บำเพ็ญ เขียวหวาน³ และ ทิพวรรณ ลิ้มงูร⁴

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช^{1,2,3}, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง⁴

**Chevarat Chamchong¹, Benchamas Yooprasert²,
Bumpen Keowan³ and Tippawan Limunggura⁴**

Sukhothai Thammathirat Open University^{1,2,3},
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang⁴, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chevarat@pm.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกร 2) ผลสัมฤทธิ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) พัฒนาโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับยุวเกษตรกร 4) ประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี ประชากรที่ศึกษาคือผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มยุวเกษตรกรในสถานศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์ จำนวน 8,129 คน กลุ่มตัวอย่าง 200 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ครูเกษตร 519 คน กลุ่มตัวอย่าง 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ยุวเกษตรกรได้รับความรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก 2) ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยุวเกษตรกรเห็นควรส่งเสริมให้แสดงความสามารถด้านทักษะชีวิตระดับมากที่สุด 3) โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบ

* วันที่รับบทความ : 6 พฤศจิกายน 2567; วันแก้ไขบทความ 19 พฤศจิกายน 2567; วันตอบรับบทความ : 20 พฤศจิกายน 2567

บูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) แหล่งความรู้ (2) เนื้อหาความรู้เน้นการผลิตทางเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ใช้ช่องทางการเรียนรู้หลากหลาย (4) ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 4) ผลการประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ เป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ยุวเกษตรกรในสถานศึกษา; การเรียนรู้แบบบูรณาการ; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of the research were to study 1) integrated learning extension conditions regarding agriculture in accordance with the philosophy of sufficiency economy of school young farmers 2) achievements, problems, and suggestions on integrated learning regarding agriculture according to the philosophy of sufficiency economy 3) model development of integrated learning extension conditions regarding agriculture in accordance with the philosophy of sufficiency economy that is suitable for school young farmers 4) model evaluation for integrated learning extension regarding agriculture according to the philosophy of sufficiency economy.

This research is mixed method research. The population of this study was related parties with the operation of the school young farmer group in Nakhon Ratchasima, Chaiyaphum, and Surin province that included 1) 8,129 students who were in school young farmers. The sample size of 200 people was determined by using simple random sampling method; 2) 519 agricultural teachers. The sample size of 50 people was determined by using a purposive random sampling method; 3) 16 school administrators. Data were collected by using questionnaires and in-depth interviews. Quantitative data were analyzed by using descriptive statistics such as percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and multiple regression analysis while qualitative data were analyzed by using content analysis.

The results of the research revealed that 1) The school young farmers have received at the high level on the knowledge regarding agriculture in accordance with the philosophy of sufficiency economy. 2) The school young farmers agreed at the high level with the extension of integrated learning. They agreed at the highest level with the extension for students present their ability regarding life skills. 3) Integrated learning extension model regarding agricultural according to the philosophy of sufficiency economy for young farmers consisted of 4 main components such as (1) knowledge resources. (2) knowledge content which focused on agricultural production agriculture according to the philosophy of sufficiency economy. (3) using various learning channels ; (4) the operational results toward the learner showed that young farmers understood agriculture according to the philosophy of sufficiency economy and were able to adopt the knowledge into their daily life. 4) The result of the model evaluation for the integrated learning extension regarding agriculture according to the philosophy of sufficiency economy found out that it was appropriate, beneficial, and possible at the highest level.

Keywords: School Young Farmer; Integrated Learning; Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดย ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) อย่างเต็มรูปแบบ โดยปี 2566 ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ไทยมี ประชากรผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็น 1 ใน 5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ หรือประมาณ 13 ล้านคน ของประชากรไทยทั้งประเทศ 66,057,967 คน นอกจากนี้ข้อมูลจาก World Population 2022 ขององค์การ สหประชาชาติ คาดการณ์ตัวเลขจำนวนประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 8 พันล้านคน โดยเป็นผู้มีอายุมากกว่า 65 ปี อยู่ที่ร้อยละ 10 และคาดว่าจะเพิ่มสัดส่วนขึ้นภายในปี 2593 เป็นร้อยละ 16 เมื่อแยกรายภาค พบว่า ภาคเหนือมีประชากรสูงวัย 2,112,408 คน คิดเป็นร้อยละ 16.17 ของประชากรรวม ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 4,131,668 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 ของประชากรรวม ภาคกลาง 5,201,324 คน คิดเป็นร้อยละ 39.81 ของประชากรรวม และภาคใต้ 1,619,529 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 ของประชากร รวม แสดงให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรสูงวัยรวมเป็นอันดับ 2 ของภูมิภาครองจากภาคกลาง โดยประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยเมื่อปี 2548 ที่จำนวนผู้สูงอายุมีสัดส่วนร้อยละ 10 ของประชากรรวม และ คาดว่าไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดหรือ Super Aged Society ในปี 2576 ไทยจะมีประชากรสูงวัย จำนวน 18.68 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ของประชากรทั้งหมด และในปี 2583 คาดว่าประชากรสูงวัยจะ เพิ่มขึ้น 20.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.38 ของประชากรทั้งหมด โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป โดย จำนวนเด็กและแรงงานจะลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าในปี 2583 จะมีประชากรในวัยทำงานลดลง เหลือเพียง ร้อยละ 55.1 จากเดิมในปี 2561 มีจำนวนประชากรในวัยทำงานร้อยละ 64.7 ซึ่งในอีก 16 ปี ข้างหน้า ประชากรในวัยทำงานจะลดลงถึงร้อยละ 9.6 ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการประกอบ อาชีพของคนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากเนื่องมาจากรายได้หรือผลตอบแทนในภาคการเกษตรในปี 2565 มีรายได้เฉลี่ย 128,000 บาทต่อคนต่อปี ในขณะที่กลุ่มแรงงานนอกภาคการเกษตรมีรายได้เฉลี่ยสูงถึง 580,000 บาทต่อคนต่อปี ส่งผลให้คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มละทิ้งภาคการเกษตร แรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่ จะเป็นผู้สูงวัยอายุเฉลี่ย 62 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566 : น.52-53) จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรสูงวัยรวมเป็นอันดับ 2 รองจากภาคกลาง ด้วยสาเหตุดังกล่าวกลุ่มผู้ที่ยัง เป็นนักเรียนนักศึกษาจึงมีความตระหนักหรือให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ในสาขาวิชาเกษตรลดลง ดังนั้น การ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรใน สถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากในการพัฒนาและยกระดับศักยภาพทางการเกษตรให้กับเยาวชนอีกทั้งยัง เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำการเกษตรของเยาวชนโดยเฉพาะสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1 เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ด้านการเกษตร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนายุวเกษตรกร ให้สามารถมีความรู้ทักษะและทัศนคติที่ดีด้านการเกษตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
3. เพื่อพัฒนาโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
4. เพื่อประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในสถานศึกษา ได้แก่

1) **ยูวเกษตรกรในสถานศึกษา** ที่เป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่สมัครและลงทะเบียนเป็นยูวเกษตรกรของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8,129 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2546: น.101) ได้ 200 ตัวอย่าง

2) **ครูเกษตร** ที่เป็นครูสอนวิชาเกษตรหรือครูที่รับผิดชอบงานยูวเกษตรกรอยู่ในสถานศึกษาที่มีนักเรียนเป็นยูวเกษตรกรของพื้นที่สถานศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 519 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling) ตามคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นครูที่สอนรายวิชาเกษตรในสถานศึกษาที่มีนักเรียนขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นยูวเกษตรกรเป็นครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานยูวเกษตรกรของสถานศึกษามีวิทยฐานะ ตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไป มีประสบการณ์กับงานยูวเกษตรกรในสถานศึกษาอย่างน้อย 2 ปี

3) **ผู้บริหารสถานศึกษา** ของสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 16 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน รวมเป็น 25 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของการศึกษา ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์การส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลสภาพข้อมูลพื้นฐานทางสภาพ ส่วนบุคคล สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพสิ่งแวดล้อม สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรและครูเกษตร พื้นที่ ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรของยูวเกษตรกรใน สถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guide)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยใช้แบบ ประเมินโมเดลสรุปโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 ทำการวิเคราะห์โมเดลการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาโมเดลการ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรใน สถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินโมเดล สรุปโมเดล การส่งเสริมการ เรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลตามการดำเนินการใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ซึ่งค่าเฉลี่ยมีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลเฉลี่ยให้สอดคล้องผลการวิจัย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

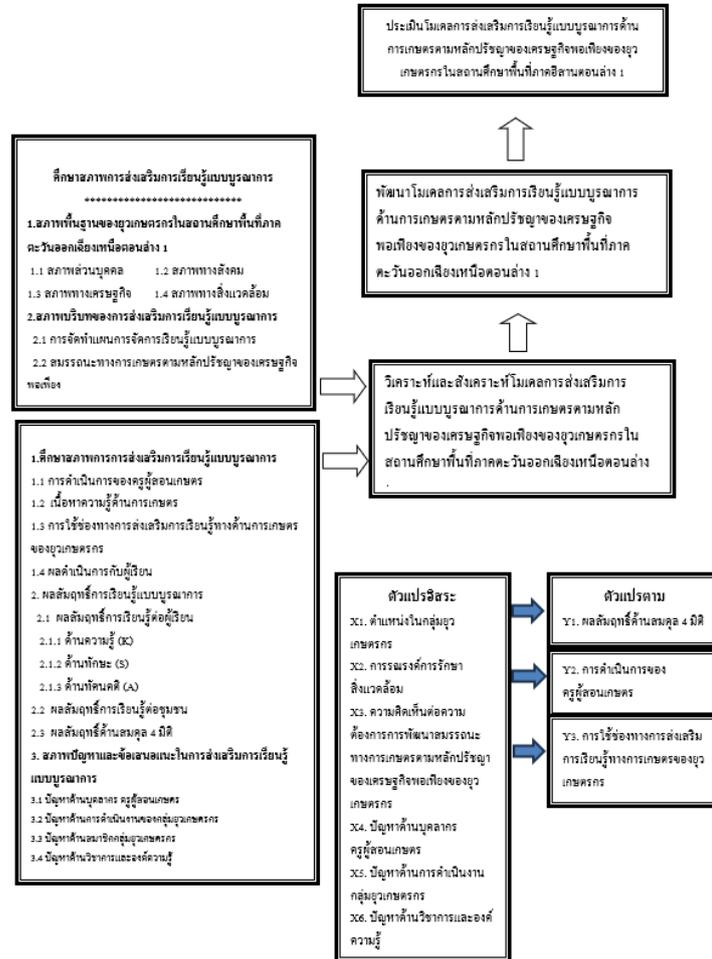
ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุคเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กล่าวมาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุคเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยศึกษาจากทฤษฎีสนามของเลวิน (Lewin's Field Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Theory) ทฤษฎีการสื่อสารของเบอร์โล (Berlo's Theory of communication) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียดที่ทำการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกร พบว่า สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยูวเกษตรกร พบว่า ยูวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 และครูเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.00 ยูวเกษตรกรได้รับความรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) สำหรับครูเกษตร ร้อยละ 58.00 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 44.50 ปี และร้อยละ 74.00 มีระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี และครูเกษตรร้อยละ 64.00 เข้ารับการอบรมหรือการได้รับความรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการอบรมหรือร้อยละ 70.00 ด้านการส่งเสริมการทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง พบว่าครูมีการจัดแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุวเกษตรกรร้อยละ 98.50 เห็นว่าครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนฐานบริบทชุมชน ครูส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิตยุวเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) ยุวเกษตรกรในสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านการดำเนินการของครูผู้สอนเกษตร (Sender) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมา การใช้ช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเกษตรของยุวเกษตรกร (Chanel) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ด้านเนื้อหาความรู้ด้านการเกษตร (Message) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และด้านผลการดำเนินการกับผู้เรียนกับผู้เรียน (Receiver) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ

2. ผลสัมฤทธิ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ยุวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) โดยมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ด้านสมดุลง 4 มิติ ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.56$) และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 3.48$) โดยเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นใน 3 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย ด้านทักษะการเรียนรู้ทางการเกษตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมา ด้านทัศนคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) และด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อชุมชน พบว่า เกิดการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปอดของชุมชนและสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) ผลสัมฤทธิ์ด้านสมดุลง 4 มิติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) โดยยุวเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านสมดุลง 4 มิติในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ปัญหาด้านวิชาการและองค์ความรู้ พบว่า ขาดเงินทุนและอุปกรณ์ด้านเกษตรในการดำเนินงานกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ยุวเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุดที่ประเด็น ควรจัดกิจกรรมอภิปรายสรุปความรู้ตามประเด็นคำถาม และความรู้ที่ได้เพิ่มเติมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิตในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ครูเกษตรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตร

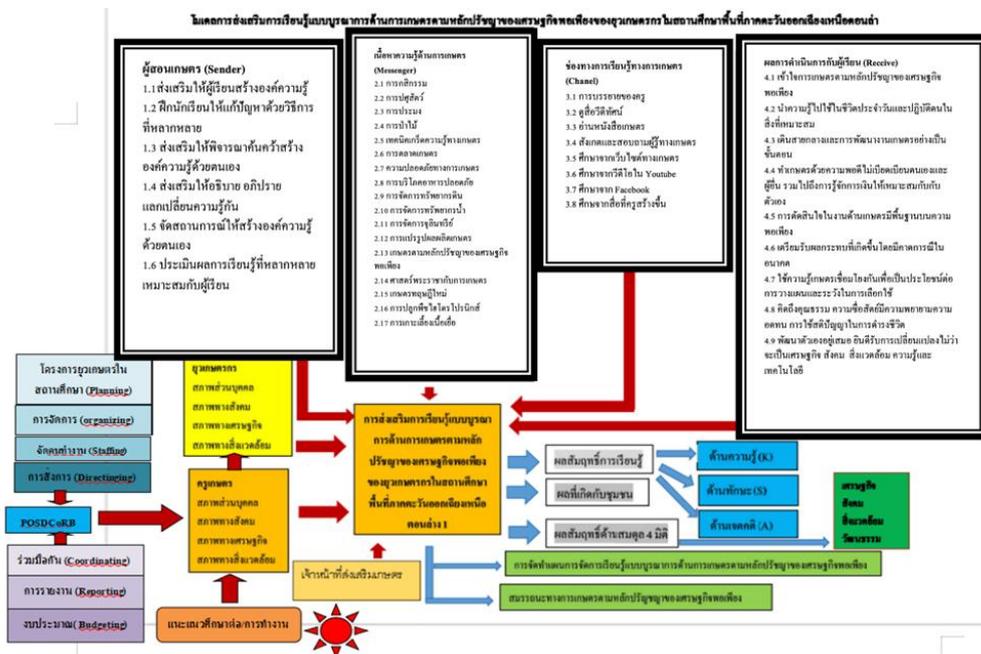
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการวัดผลด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านมุมมองบุคลิกภาพในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการแก้ปัญหา และควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี ในระดับมากที่สุด การดำเนินการของครูผู้สอนเกษตร (Sender) ครูผู้สอนเกษตรฝึกให้นักเรียนได้แก้ปัญหาทางการเกษตรด้วยวิธีการที่หลากหลายส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพิจารณาหาข้อมูลด้วยตนเอง ด้านการได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้พบว่า ครูส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวเอง ฝึกให้นักเรียนได้แก้ปัญหาทางการเกษตรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เนื้อหาความรู้ด้านการเกษตร (Message) ด้านเนื้อหาความรู้ด้านการเกษตรได้เรียนรู้เนื้อหาด้านกลไกกรรม การใช้ช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเกษตรของยูทูปเกษตรกร (Chanel) พบว่ายูทูปเกษตรกรเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ ยูทูปเกษตรกรมีความต้องการการเรียนรู้จากการสังเกตสอบถามจากผู้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ผลการดำเนินการกับผู้เรียนพบว่า นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตและการทำการเกษตร เดินสายกลาง พัฒนางานเกษตรอย่างเป็นขั้นเป็นตอนมีการตัดสินใจในงานด้านการเกษตรโดยมีพื้นฐานบนความพอเพียง ปัญหาในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบปัญหาการขาดเงินทุนและอุปกรณ์ด้านการเกษตรในการดำเนินงานกลุ่ม ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดกิจกรรมอภิปรายสรุปความรู้ ตามประเด็นคำถาม ควรมีการให้นักเรียนพูดหรือเขียนเพื่อสรุปผลการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

3. พัฒนาโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับยูทูปเกษตรกร พบว่า ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์อีกครั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากยูทูปเกษตรกรตัวแทน พบว่า บทบาทของครูผู้สอนเกษตรควรให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเกษตรตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการเพื่อให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ค้นหาข้อมูลพิจารณา ไตร่ตรองความรู้เพิ่มเติมได้ สร้างความรู้ทางด้านการเกษตรมีการส่งเสริมการหารายได้จากปฏิบัติเกษตร ครูเกษตรให้ความรู้ให้คำแนะนำกับนักเรียน ผู้เรียนมีความสนใจตั้งใจและรักในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูทำหน้าที่ในการชี้แนะนักเรียนในการทำงานเมื่อเกิดปัญหา สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีการบูรณาการการสร้างรายได้ให้กับผู้เรียนจากการปฏิบัติเกษตร เด็กมีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยให้เด็กนักเรียนได้ปฏิบัติจริงในการทำงานเกษตร ปัญหาที่พบในสถานศึกษา คือ ขาดงบประมาณที่จะนำมาทำการเกษตรและมีปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการของกลุ่มยูทูปเกษตรกร เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของของกลุ่มยูทูปเกษตรกร ควรมีการทำโครงการของสถานศึกษาเพื่อวางแผนในการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา เป็นโครงการยูทูปเกษตรกรหรือโครงการด้านการเกษตร ดำเนินการบริหารจัดการ จัดคนเข้าทำงาน ออกคำสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินกิจกรรมร่วมมือกัน

รายงานผลการดำเนินงาน และบริหารจัดการงบประมาณ จึงจะสามารถแก้ปัญหาและก่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยุทธกรในสถานศึกษา

4. ประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุทธกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) ความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) ปัญหาในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าเกิดมีปัญหาด้านการเงินทุนและอุปกรณ์ด้านการเกษตรในการดำเนินงานกลุ่มข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีการจัดกิจกรรมอภิปรายสรุปความรู้ตามประเด็นคำถาม และความรู้ที่ได้เพิ่มเติม ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต ด้านการสื่อสาร ด้านการแก้ปัญหาและ ด้านการใช้เทคโนโลยี

ผลการพัฒนาโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุทธกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงนำโมเดลดังกล่าว ไปประเมินโดยการ ประยุกต์ใช้แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ในขั้นตอนความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) ความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$)และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตรในปัจจุบัน สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเยาวชน โดยดำเนินการในด้านการจัดทำโครงการของสถานศึกษาในลักษณะบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนปกติหรือมีกิจกรรมของสถานศึกษาที่เป็นไปในลักษณะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับงานของยุทธกร การส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาคการเกษตรควรแนะแนวทางการศึกษาต่อโดยให้ผู้เรียนเห็นถึงโอกาสในการมีงานทำก่อนผู้เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากผลการประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุทธกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ทั้งจากผลของแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก จึงได้มีการปรับโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุทธกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่เหมาะสม (ผ่านการประเมิน)

ภาพที่ 2 โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกร พบว่า ยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 และครูเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.00 ยุวเกษตรกรได้รับความรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) การเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิตสอดคล้องกับความต้องการรับการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางการเกษตรและการทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรบนฐานบริบทชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระดณัยภพ ชุตินันท์ (เสาะพบดี) (2563 : น.143-156) ได้ศึกษาบทบาทเทศบาลตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การให้ความรู้แก่นักกลุ่มต่าง ๆ ควรมีแผนการให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจให้เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน

2. ยุวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) โดยมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 ประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ด้านสมดุล 4 มิติ ($\bar{X} = 3.59$) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.56$) และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 3.48$) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ยุวเกษตรกรเห็นควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิตในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ครูเกษตรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เป็นการพึ่งพาตนเองของยุวเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐพร พุทธิขิม (2566 : น.1-17) ได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับความคิดเห็นของชุมชนต่อความสำเร็จของแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง และสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนมากที่สุด และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนมากขึ้น

3. โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับยุวเกษตรกรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) แหล่งความรู้ คือครูเกษตรได้ใช้การบริหารจัดการภายใต้โครงการยุวเกษตรกรในสถานศึกษาและมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรให้การสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (2) เนื้อหาความรู้เน้นการเรียนรู้ด้านการผลิตทางเกษตร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชากับการเกษตรและเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) ช่องทางการเรียนรู้ ต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย (4) ผลการดำเนินการกับผู้เรียน ยุวเกษตรกรเข้าใจการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พัฒนาตัวเองและรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผลที่เกิดต่อชุมชนและผลสมดุล 4 มิติ ได้แก่ ผลด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตร และสมรรถนะทางการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับศึกษาของสอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา (2554 : น. 17-27) ได้ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษาระดับอำเภอ อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ในการขับเคลื่อนเครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คือแหล่งเรียนรู้ชุมชนที่เป็นรูปธรรม มีเนื้อหาเน้นเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับการศึกษาของสกุล วงษ์กาฬสินธุ์ (2562 : น. 257-267) ศึกษาศักยภาพทุนชุมชนในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านลำหล้ง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางการพัฒนาทุนชุมชนให้มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้านลำหล้ง ชุมชนต้องระดมทรัพยากร

ในชุมชนมาใช้ร่วมกัน โดยแต่ละชุมชนจะต้องมีแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และพัฒนา
ทรัพยากรของชุมชนอย่างต่อเนื่องภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ชุมชน
พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

4. ผลการประเมินโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษา
ของณัฐพร พุทธิคุณ (2566 : น. 1-18) ได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงจังหวัดสุรินทร์ พบว่า นักเรียนและผู้เข้าไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดสุรินทร์ มีความพึงพอใจในระดับมาก และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อครอบครัวและ
ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการด้านการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนฐานบริบทชุมชน ครูส่งเสริมให้นักเรียน
แสดงความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต ยุวเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะทาง
การเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของยุวเกษตรกรในระดับมาก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้เกิด
แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนหรือชุมชน ในรูปแบบแหล่งเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เพื่อให้นักเรียนได้
เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเกิดความมั่นใจในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของครูผู้สอนเกษตรควรให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเกษตรตั้งแต่
ต้นจนจบกระบวนการเพื่อให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ค้นหาข้อมูล
พิจารณา ไตร่ตรองความรู้เพิ่มเติมได้ สร้างความรู้ทางด้านการเกษตรมีการส่งเสริมการหารายได้จากการปฏิบัติ
เกษตรดังนั้นควรสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติเพื่อลดรายจ่าย สร้าง
รายได้ให้กับผู้เรียนจากการปฏิบัติเกษตร

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ยุวเกษตรกรในสถานศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ทั้ง 3 ประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ด้านสมดุลงาน 4 มิติ รองลงมา ผลสัมฤทธิ์
การเรียนรู้ต่อชุมชนและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน ทั้ง 3 ประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมี
การสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะยุวเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี
เนื้อหาความรู้ด้านการเกษตรผ่านช่องทางการเรียนรู้ทางการเกษตรและตัวยุวเกษตรกรเองจะก่อให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทั้งต่อผู้เรียนต่อชุมชนและสมดุลงาน 4 มิติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านการเกษตรของยูวเกษตรกรในภูมิภาคอื่น

2.2 ควรวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับยูวเกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฐพร พุทธิฉิน. (2566). *แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธัญลักษณ์ มณีวรรณ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร-มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชุ่ม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2561). *การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*. ในประมวลสารระชุดวิชาการวิจัย และสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (หน่วยที่ 7). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระคณัฎภ ชุตินโม (เสาะพบดี). (2563). *บทบาทของเทศบาลตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา. (2554). *กระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา ระดับอำเภอ อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา*. ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- สกุล วงษ์กาฬสินธุ์. (2562). *ศึกษาศักยภาพทุนชุมชนในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านลำหลัง อำเภอลำสัง จังหวัดนครราชสีมา*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *การสำรวจการศึกษาปี 2566*. ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา http://www.oae.go.th/download/journal/trends_FEB2557.pdf
- Andrew Kitchenham. (2008). Accumulating Support for Transformative Learning. *Journal of Transformative Education*, 155-158.

- Kegan, R. (1982). *The Evolving Self: Problem and Process in Human Development*. Cambridge. Harvard University.
- Mezirow, J. (2003). Transformative learning as discourse. *Journal of Transformative Education*, 1 (1), 58-63.
- Prochaska, J. O., Redding, C. A., & Evers, K. (2002). *The Transtheoretical Model and Stages of Change*. In K. Glanz.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Harper and Row Publications.